

M E S T O R O Ž Ň A V A

Pre zasadnutie
Mestského zastupiteľstva
v Rožňave dňa 28. 09. 2017

K bodu rokovania číslo:

Názov správy:

Vyhlasenie roka 2018 v Rožňave za Rok Kálmána Tichyho

Predkladá: JUDr. Erika Mihaliková prednostka MsÚ	<u>Návrh na uznesenie:</u> Mestské zastupiteľstvo v Rožňave
Prerokované : v Komisii vzdelávania, kultúry, mládeže a športu pri MZ v Rožňave dňa 11. 09. 2017 v Komisii finančnej, podnikateľskej a správy mestského majetku pri MZ v Rožňave dňa 18. 09. 2017	s c h v a ľ u j e vyhlásenie roka 2018 v Rožňave za Rok Kálmána Tichyho
Vypracoval : Mgr. Lenka Leštáková	
Materiál obsahuje: Dôvodovú správu Návrh koncepcie podujatí roka Kálmána Tichyho	

DÔVODOVÁ SPRÁVA

k materiálu: Vyhlásenie roka 2018 v Rožňave za Rok Kálmána Tichyho

Legislatívne východiská:	§ 11 ods. 4 písm. o zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
Prijaté uznesenia MZ a ich realizácia:	_____
Hospodársky a finančný dopad na rozpočet mesta:	cca 5000 eur
Nároky na pracovné miesta:	Bez nároku na pracovné miesta.
Súlad návrhu na uznesenie s právnymi predpismi SR:	

Na základe iniciatívy Občianskeho združenia Pre partnerské mestá Rožňavy, Klubu priateľov starej Rožňavy a Banického múzea navrhujeme vyhlásiť rok 2018 v Rožňave za Rok Kálmána Tichyho. Rok Kálmána Tichyho má v roku 2018 opodstatnenie kvôli 130. výročiu narodenia a 50. výročiu úmrtia Kálmána Tichyho, ktorý významne prispel v oblasti kultúrneho a umeleckého života v Rožňave. Podrobné informácie o plánovaných podujatiach, o pripravovaných materiáloch o živote a diele tohto významného rožňavského rodáka, taktiež aj jeho životopis, bibliografiu a informácie o autorských výstavách jeho výtvarných diel nájdete v návrhu koncepcie podujatí, ktorý tvorí prílohu tohto materiálu.

Komisia:	Termín zasadnutia:	Uznesenie:
Sociálna, zdravotná a bytová:	-	-
Ochrany verejného poriadku:	-	-
Cestovného ruchu a regionálnej politiky:	-	-
Vzdelávania, kultúry, mládeže a športu:	11. 09. 2017	komisia školstva uznesením č. 09/09/2017 odporúča Mestskému zastupiteľstvu v Rožňave schváliť vyhlásenie roka 2018 v Rožňave za Rok Kálmána Tichyho.
Výstavby, územného plánovania, životného prostredia a mestských komunikácií:	-	-
Finančná, podnikateľská a správy mestského majetku:	18. 09. 2017	finančná komisia po prerokovaní predloženého materiálu odporúča MZ schváliť vyhlásenie roka 2018 v Rožňave za Rok Kálmána Tichyho.

2018 - ROK KÁLMÁNA TICHYHO, ROŽŇAVA

Koncepcia podujatí

N á v r h

Tichy Kálmán (31.10.1888 Rožňava – 23.10.1968 Budapešť) bol výnimočnou osobnosťou Rožňavy. Takmer celý svoj život prežil v rodnom meste (1888-1948) a venoval všetko svoje nadanie k rozvoju kultúry a vzdelávania. Bol činný v oblasti výskumu miestnych dejín, publikoval tak odbornú ako aj krásnu literatúru a poéziu, pôsobil ako fotograf, rozhodujúcou mierou prispel k založeniu a otvorení mestského múzea, ako profesor evanjelického gymnázia a člen kultúrneho spolku svojimi prednáškami prispel ku vzdelávaniu mládeže a dospelých. Svoj talent zúročil vo výtvarnom umení a stal sa uznávaným maliarom a grafikom, známym doma aj v zahraničí. Zomrel v Budapešti na sklonku roka 1968, ale pochovaný je v Rožňavskom mestskom cintoríne.

Občianske združenie Pre partnerské mestá Rožňavy, Klub priateľov starej Rožňavy a Banické múzeum navrhujú mestu Rožňava z príležitosti 130. výročia narodenia a 50. výročia smrti tejto osobnosti Rožňavy

rok 2018 vyhlásiť za ROK KÁLMÁNA TICHYHO.

Predkladá zároveň koncepciu podujatí pri tejto príležitosti v meste. Koncepcia podujatí zohľadňuje významné dátumy v živote a tvorbe tejto osobnosti mesta.

1. a/ V roku 2017 vyhlásenie Roka Kálmána Tichyho Mestským zastupiteľstvom v Rožňave

b/ Február 2018 Slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva – začiatok Roka K. Tichyho
2. Január – jún 2018 doplňujúci odborný výskum o živote a diele K.Tichyho so zámerom vydať o tejto osobnosti mesta biografiu.
3. 2017-2018 Obnova resp. očistenie rodinného hrobu Tichyovcov v mestskom cintoríne v Rožňave a úprava jeho okolia na pamätný areál.
4. Marec – jún 2018 cyklus prednášok a prezentácií o živote a diele Kálmána Tichyho
Záverečná prednáška „K.Tichy – maliar“ 7.6.2018 (*pri príležitosti vôbec prvej výstavy, ktorej sa 7.6.1906 autor zúčastnil a upozornil na svoj talent*)
5. 1.8.2018 umiestnenie pamätnej tabule K. Tichymu na budove riaditeľstva Banického múzea. (*K. Tichy bol menovaný riaditeľom mestského múzea 1.8.1924*)
6. Dni mesta 2018 - Otvorenie výstavy „Život a dielo Kálmána Tichyho“ v Galérii Banického múzea v Rožňave.
Udelenie Čestného občianstva In Memoriam Kálmánovi Tichymu.

7. 23.10. – 24.10.2018 Medzinárodná konferencia o živote a diele K. Tichyho
(*k dátumom narodenia a úmrtia K.Tichyho*)
8. 23.10.2018 predstavenie a krst knihy o živote a diele K.Tichyho.
(*dátum úmrtia K.Tichyho*)
9. 24.10.2018 kladenie vencov k pamätnému miestu K. Tichyho vytvorenom v areáli
rodinného hrobu v mestskom cintoríne v Rožňave.
(*k dátumu úmrtia K.Tichyho*)
10. Autori návrhu odporúčajú mestu Rožňava prerokovať a vytvoriť podmienky na
postavenie sochy Kálmána Tichyho, jednej z najvýznamnejších osobností 20.
storočia v Rožňave.

Rožňava, 24. 8. 2017

Ing. František Kardoš
predseda

OZ PPMR

Život a dielo

Bol synom sudcu Michala (Mihálya) Tichyho a bratom maliara Júliusa (Gyulu)/Tichyho. **Narodil sa 31. 10. 1888 v Rožňave.** Po ukončení základnej školy študoval na evanjelickom gymnáziu v rodnom meste.

Jeho výtvarný talent po prvý raz vynikol na výstave výtvarných prác študentov usporiadanej profesorom gymnázia Károlyom Schablikom 7.6.1906. „Originálnou kompozíciou vynikol krásny obraz študenta 8. ročníka Kálmána Tichyho s názvom „Homo ultimus“ (Noviny Sajó Vidék 31.6.1906, preklad E.T.).

Dva roky bol žiakom Simona Hollóssyho v Mníchove. V štúdiách od pokračoval roku 1907 na Vysokej škole výtvarných umení v Budapešti, kde získal diplom učiteľa výtvarnej výchovy. V rokoch 1912-1914 absolvoval študijnú cestu do Benátok a po Dalmácii. Po I. svetovej vojne vrátil do Rožňavy, kde v rokoch 1918-1948 pôsobil ako učiteľ gymnázia.

V roku 1921, ako predseda národopisnej sekcie Gemersko-novohradského hospodárskeho spolku v gazdovskom kalendári publikoval projekt záchrany gemerského ľudového umenia, ktorý sám čiastočne aj realizoval.

V rokoch 1923-1925 pôsobil ako šéfredaktor miestnych novín Sajó Vidék.

Po vzniku Rožňavského kultúrneho spolku v roku 1923 bol na zasadnutí 19.6.1924 zvolený za riaditeľa mestského múzea.

V lete 1925 bol mestom poverený reštaurovaním olejomaľby „Attilova smrť“ umiestnenom vo veľkej sále radnice.

V roku 1925 vydal v tlačiarni Sajó Vidék sériu 6 pohľadníc Rožňavy (Strážna veža, Brzotínska ulica, Podhradová ulica, Gotický kostol a okolie, Medzimlynská ulica, garbiarske domy na Jovickej ulici). Z celej série pohľadníc sa pravdepodobne zachovala len jediná – pohľad na Brzotínsku, dnes Šafárikovu ulicu.

V rokoch 1924 – 1930 viedol rozsiahlu kampaň za otvorenie mestského múzea. Zaoberal sa zbierkotvornou činnosťou hlavne z oblasti dejín remeselníctva, manufaktúrnej výroby všeobecných dejín mesta, ako aj písomností. A výtvarnými dielami dokumentoval budovy a zákutia mesta. Zbierky boli v rokoch 1924-1930 umiestnené v prízemí radnice (dnes TIK), tú však bolo treba uvoľniť pre policajnú strážnicu. V roku 1930 si kultúrny spolok prenajal 4 miestnosti v budove Premonštrátskeho kláštora na Ulici akad. Hronca. Prvé mestské múzeum bolo otvorené dňa 22. mája 1932. V roku 1938 bolo potrebné miestnosti vrátiť. Expozícia mestského múzea bola otvorená v Bansko-hutníckom múzeu 1. augusta 1943. Tichy Kálmán spracoval katalóg zbierok, ktorý sa zachoval v zbierkach BM.

28. novembra Koloman Tichy bol vysťahovaný do Maďarska, ale aj odtiaľ udržiaval čulé styky s rodným mestom. Pri rekonštrukcii radnice v roku 1957 bol podľa jeho návrhov riešený interiér veľkej sály vrátane kameninových erbov slobodných umení, osvetlenia a výmaľby.

Zomrel v Budapešti 23. 10. 1968. Pochovaný je s manželkou, rodičmi a bratom Júliusom v mestskom cintoríne v Rožňave. Je autorom troch náhrobníkov na rodinnom hrobe.

Bibliografia:

A négy évszak (Štyri ročné obdobia, perokresby), Vöggengeriter Verlag, Berlin, 1927

Phileciumtól Pesőcig. Részletek Pelsőc történelméből (Od Philecia po Plešivec. Z dejín Plešivca, spoluautor) Gömöri Nyomda, 1932, Rožňava

Pákh Albert, Prágai Magyar Hírlap (Pražské maďarské noviny)
Szepesi Híradó (Spišský spravodaj)
Új Auróra (Nová Aurora)

Jólérszi Chászár András (Andreas Chászár z Jovic), Új Auróra

Mikulik József, Magyar írás (Maďarské štúdie), Budapešť

Rozsnyói állandó színház terve 1901-ben (Plán založenia stáleho divadla scény v Rožňave, 1901) Fórum

Pákh Mihály, Evangélikus élet (Evanjelický život)

Pákh relikviák a Rozsnyói Városi Múzeumban (Relikvie A.Pákha v Mestskom múzeu v Rožňave), Rozsnyói Híradó, 1943

Rozsnyó tűzi rendje 1833-ból (Organizačný poriadok rožňavských hasičov z roku 1833), 1944, Gömöri Nyomda, separát

A Rozsnyói nemesség testületi szabályai és tagnévsora 1846-ból (Stanovy a zoznam rožňavskej šľachty z roku 1846), Rozsnyói Híradó, 1944, separát

A Rozsnyói Városi Múzeum céhtáblái (Cechové tabuľky rožňavských cechov), Új Magyar Múzeum (Nové maďarské múzeum), Košice, 1943

Rozsnyói városképek (Rožňavské panorámy), Új Magyar Múzeum, Košice, 1943, separát

Rozsnyó múzeumügye új csapáson (Nové smerovanie rožňavského múzejníctva),

Új Magyar Múzeum, Košice, 1943

A Gömöri házak homlokzata és oromfala (Fasády a štítové ozdoby gemerských domov), Búvár (Výskumník) 1939, Budapešť

Množstvo článkov v rožňavských novinách Sajó Vidék (Región Slanej) Rozsnyói Híradó, Rozsnyói Hírlap (Rožňavský spravodaj) 1913-1931.

Výstavy:

Budapešť, 1914 Autorská výstava bratov Kálmána a Július Tichých

Lipsko, 1914 Medzinárodná výstava grafiky

1914-1918 I. Svetová vojna – kadet rotmajster 16. Banskobystrického pluku, 200 portrétov

dôstojníckeho zboru (Mikuláš Marko, Ország-Világ, 1916)

Budapešť, 1916, Autorská výstava bratov Kálmána a Július Tichých

Rimavská Sobota, 1916 Autorská výstava bratov Kálmána a Július Tichých

Budapešť, 1923 Kolektívna výstava mladých maliarov

Šafárikovo, 1923, Autorská výstava K. Tichyho

Rimavská Sobota, 1923, Autorská výstava K. Tichyho

Lučenec, 1923, Autorská výstava K. Tichyho

Rožňava, 1923 Autorská výstava K. Tichyho

Levice, 1924, Autorská výstava K. Tichyho

Banská Bystrica, 1926, Diplom pre Zväz slovenských výtvarných umelcov

1925, reštaurovanie obrazu „Attilova smrť“ vo veľkej sále radnice“

Kežmarok, 1927, autorská výstava K.Tichyho, zlatá medaila

1934-1945 Zbierka 105 ks negatívov z Rožňavy, ľudovej architektúry okolitých obcí a samotného mesta, prírodné krásy a zaujímavosti.

Washington, USA, 1973, Capitoliu, Pamätná autorská výstava K.Tichyho

Maďarská národná galéria, 1979, Pamätná výstava K. Tichyho + katalóg

Maďarská národná galéria, 1988, Pamätná výstava z diel bratov Kálmána a Július Tichých

Október 1988, Banícke múzeum v Rožňave, autorská výstava Kálmána Tichyho k 100. výročiu narodenia

Jeho diela sú súčasťou zbierok:

Slovenskej národnej galérii v Bratislave

Maďarská národná galéria v Budapešti

Košickej galérii

Galérii v Bardejove

Galérii Baníckeho múzea v Rožňave

Súkromných zbierok v Rožňave a na okolí